

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	9
POLOWANIE NA MIKROBY CZY BIOTECHNIKA?	9
TERMITY BUDUJĄ MIASTA, MRÓWKI ZAKŁADAJĄ PLANTACJE . . .	11
W ŚWIECIE NAJMIEJSZYCH ORGANIZMÓW	17
1. GLONY	23
1.1. O żywności i kaloriach.....	23
1.2. Fotosynteza czy asymilacja?	26
.2.1. Największy koncern przemysłowy świata.....	27
.2.2. Układy zamknięte — od akwarium do podróży kosmicznej . . .	30
.2.3. Potrzebne są także tłuszcze i białko	31
.2.4. Zaopatrzenie w azot z powietrza	33
.2.5. Azot z odpadków	34
1.3. Żywność dla świata	39
.3.1. Bogactwa mórz i łańcuchy pokarmowe	39
.3.2. Farmy glonów w krajach rozwijających się.....	42
.3.3. Metoda hodowli na ściekach	48
1.3.4. Kadzie fermentacyjne pracują bez wytchnienia	50
1.3.5. Hodowla ciągła — produkcja w pełni zautomatyzowana.....	53
1.4. Zaktwity wody i trucizny z glonów.....	54
1.5. Dalsze korzyści z glonów	57
1.6. Od piany na piwie do sieci ochronnych	59
1.7. Opancerzone glony w Hagia Sophia.....	61
1.8. Glony żyją nawet na pustyni.....	67
2. GRZYBY	68
2.1. Biotechnik nie interesuje się borowikami	68
2.2. O wielostronności saprofitów	71
2.2.1. Kropidlak wytwarza kwas cytrynowy	72
2.2.2. Camembert i roquefort	74
2.2.3. Penicylina — wynik koprodukcji biotechników i chemików . . .	75
2.2.4. Uniwersalni dostawcy antybiotyków	81
2.3. Biotechnik na grzybobraniu	87
2.3.1. Następny etap — genetyczne sterowanie	90
2.4. Sporysz, ołtarz z Isenheimer i grzyby odurzające	91
2.5. Witaminy A, B ₂ i B ₁₂	95

2.6. Majsterkowanie z kortyzonem.....	98
2.7. Fermentacja alkoholowa	100
2.7.1. Drożdże	102
2.7.2. Cukier z drewna.....	104
2.7.3. Fermentacja kierowana	105
2.7.4. Produkcja piwa	106
2.7.5. Wino.....	108
2.7.6. Drożdże piekarskie.....	112
2.8. Białko z ropy naftowej	113
2.9. Schorzenia wywoływane przez grzyby.....	116
3. BAKTERIE	120
3.1. Wykorzystanie związków organicznych	122
3.1.1. Bakterie kwasu mlekowego	122
3.1.2. Mleko, masło i dziurki w serze.....	124
3.1.3. Kiszonka kapusta i kiszonki	128
3.1.4. Jeszcze o bakteriach kwasu mlekowego: angina i płonica	129
3.2. Co się dzieje, gdy człowiek spotka się z drobnoustrojami?	132
3.3. Krwawiące hostie.....	134
3.4. Maczugowce — błonica i produkcja aminokwasów	136
3.5. Laseczki — wojna bakteriologiczna i produkcja witaminy B ₁₂	138
3.5.1. Broń biologiczna	143
3.6. Krążenie substancji nieorganicznych w bakteriach	146
3.6.1. Oddychanie bez tlenu?.....	147
3.6.2. Organizmy utleniające amoniak i siarkowodór.....	150
3.6.3. Bakterie nitryfikacyjne i siarkowe same zdobywają potrzebny im węgiel	152
3.6.4. Bakterie wydobywają miedź i uran	153
3.6.5. Bakterie wytwarzają rudę żelaza	155
3.6.6. Bakterie gazu piorunującego w statku kosmicznym; metan i poszukiwanie ropy naftowej.....	156
3.6.7. Fotosynteza u bakterii	158
3.6.8. Wiązanie azotu z powietrza przez bakterie symbiotyczne	160
3.7. Jak drobnoustroje tworzą próchnicę i oczyszczają ścieki	162
3.7.1. Próchnica jest dziełem drobnoustrojów.....	162
3.7.2. Kompost „naturalny” i „sztuczny”	165
3.7.3. Nieco o ściekach.....	166
3.7.4. Budowa i działanie oczyszczalni ścieków	169
3.7.5. Etapy rozkładu biologicznego	173
3.7.5.1. Pola nawadniane	174
3.7.5.2. Filtrowanie przez piasek	175
3.7.5.3. Złożą biologiczne	177
3.7.5.4. Osad czynny	179
3.7.6. Przerabianie mułu	182
3.7.7. Mydło czy detergenty	186
3.7.8. Środki ochrony roślin w ściekach	189
3.7.9. Życie i śmierć zbiorników wodnych	189
3.8. Krętki i świdrowce	193
3.8.1. Nie będzie zjazdu rodzinnego	196
3.9. Biotechnika w zamierzchłych czasach.....	199
3.9.1. „Dziedziczne” symbiozy	201

4. DROBNOUSTROJE JAKO MODELE BADAŃ	204
4.1. Morfopoeza i morfogeneza	206
4. .1. Morfopoeza bakteriofagó'".....	206
4. .2. Fag atakuje komórkę bakteryjną	211
4. .3. Montaż główek faga	213
4. .4. Rekombinacja genetyczna i mapowanie genów.....	217
4. .5. Geny pracują systemem taśmowym.....	218
4. .6. Montaż końcowy	223
4.2. Kształtowanie postaci u wyższych organizmów	224
4.2.1. Wewnątrz komórki również zachodzi samorzutna agregacja	225
4.2.2. „Bóg ameb”	228
4.2.3. Cykliczny adenozyynomonofosforan	232
4.2.4. Rytmiczność, okresowość i harmonia.....	235
4.2.5. Dymorfizm: jeden gatunek, ale dwie postaci	240
4.2.6. Bieguność.....	242
4.3. Rak — opowiadanie z tysiącem zastrzeżeń.....	245
4.4. Operacje na genach — leczenie chorób dziedzicznych	249
4.5. Genetyczne manipulowanie człowiekiem	257
WYKAZ ŹRÓDEŁ ILUSTRACJI DO WYDANIA ORYGINALNEGO . . .	261
LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA	262
SKOROWIDZ	263